

C/2023/1121

4.12.2023

**Eelotsusetaotlus, mille on esitanud Juzgado de Primera Instancia n° 8 de Donostia – San Sebastián
(Hispaania) 10. mail 2023 – NB versus Kutxabank, SA**

(Kohtuasi C-300/23, Kutxabank)

(C/2023/1121)

Kohtumenetluse keel: hispaania

Eelotsusetaotluse esitanud kohus

Juzgado de Primera Instancia n° 8 de Donostia – San Sebastián

Põhikohtuasja pooled

Kaebaja: NB

Vastustaja: Kutxabank, SA

Eelotsuse küsimused

1. Kas arvestades, et Hispaania keskpang (Banco de España) on samas 22. juuli 1994. aasta ringkirjas 5/1994, millega lisati Hispaania hüpoteeklaenude turule hüpoteeklaenude baasindeksi määrad, samuti hoiatanud, et nende lihtne otsekasutus tähendab seda, et tehingu krediidi kulukuse aastamäär seatakse turul rakendatavast krediidi kulukuse aastamäära kõrgele tasemele ja et selle vältimiseks tuleb rakendada asjakohast negatiivset marginaali, saab selle hoiatuse eiramist ja sellise negatiivse marginaali rakendamata jätmist käsitada ühe sellise tasakaalustamatuse tekitamise viisina, mis on vastuolus direktiivi 93/13/EMÜ (1) artikli 3 lõikes 1 osutatud heausksuse tingimusega?
2. Kas asjaolu, et finantsasutused kohaldavad hüpoteeklaenude baasindeksile negatiivseid marginaale, vähenduskoeffitsiente või protsente, nagu on hoiatanud Hispaania keskpang, ainult juhtudel, kui hüpoteeklaen on mõeldud subsideeritud eluaseme omandamiseks ja mille puhul teostavad järelevalvet riigiasutused, ning vastupidi, ei kohalda hüpoteeklaenude baasindeksile nimetatud negatiivseid marginaale, vähenduskoeffitsiente või protsente, kui võetud hüpoteeklaen on mõeldud turuhinnaga eluaseme omandamiseks ja mille puhul ei teosta järelevalvet riigiasutused, võib käsitada ühe sellise tasakaalustamatuse tekitamise viisina, mis on vastuolus direktiivi 93/13/EMÜ artikli 3 lõikes 1 osutatud heausksuse tingimusega?
3. Kas juhul, kui ebaõiglaseks on tunnistatud elemendid, millega lisati hüpoteeklaenu tehingu krediidi kulukuse aastamäärad, mida kasutati hoiupankade hüpoteeklaenude baasindeksi kuust kuusse kindlaksmääramiseks, näiteks vormistamistasu või teatud kulud, mille oleks pidanud kandma müüja või teenuste osutaja, on direktiivi 93/13/EMÜ artikli 6 lõikega 1 vastuolus see, kui jäetakse kehtima lepingu tingimus, millega lisatakse hoiupankade hüpoteeklaenude baasindeksi määr, mis on määratud kuust kuusse kindlaks andmete põhjal, mis on saadud ebaõiglaseks tunnistatud tingimuste kohaldamisel?
4. Kas Euroopa Liidu Kohtu 3. märtsi 2020. aasta otsuse C-125/18 (2) punktidega 51, 52, 54 ja 55 on vastuolus selline riigisisene kohtupraktika nagu Tribunal Supremo (Hispaania kõrgeim kohus) praktika, mille kohaselt leiab liikmesriigi kohtunik, et nimetatud punktides nõutud kontrolle ei ole vaja teha ja tingimuse, millega lisatakse tarbija ja teenusepakkuja allkirjastatud hüpoteeklaenulepingusse hüpoteeklaenude baasindeks, puhul loetakse läbipaistvuse tingimus kõigil juhtudel täidetuks asjaoluga, et nimetatud hüpoteeklaenude intressimäär on avaldatud riigi ametlikus teatajas Boletín Oficial del Estado, konkreetselt Hispaania keskpanga ringkirjas 5/1004, mis avaldati 3. augusti 1994. aasta riigi ametlikus teatajas Boletín Oficial del Estado nr 184 lk 25 106–25 111 – andmed, mis ei ole tarbijale teada?

(1) Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiiv 93/13/EMÜ, ebaõiglase tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT 1993, L 95, lk 29; ELT eriväljaanne 15/02, lk 288).

(2) Euroopa Kohtu 3. märtsi 2020. aasta otsus, Gómez del Moral Guasch (C-125/18, ECLI:EU:C:2020:138)

5. Kas läbipaistvuse nõude täitmiseks tingimuse puhul, mis on lisatud muutuva intressimääraga hüpoteeklaenu lepingusse, milles seotakse laenuintress mingi ametliku indeksiga, näiteks hüpoteeklaenude baasindeksiga, ning mis ei kajasta oma arvutusviisi tõttu ainult laenuintressi, mille puhul tuleb selle teiste indeksitega võrdlemiseks kasutada keerulise arvutuskäiguga marginaali ja mis toob tarbija jaoks kaasa võimaliku riski, et ta peab panga teenustasusid osaliselt kahekordselt maksma, tuleb direktiivi 93/13/EMÜ artiklit 5 tõlgendada nii, et sellega on vastuolus õigusnorm või kohtupraktika, millega lubatakse müüjal või teenuste osutajal jätta lepingusse lisamata või tarbijale piisavalt kaua enne lepingu sõlmimist sõnaselgelt esitamata järgmine teave:
  - a. et baasintressimäär ei kajasta mitte ainult laenuintressi vaid ka teenustasusid;
  - b. millist konkreetset tõusu see tähendab;
  - c. kas ta rakendab baasintressimäärale omalt poolt negatiivset marginaali, et seda tõusu kompenseerida.

Selle eesmärk on lihtsustada seda, et tarbija saab tegelikult võrrelda erinevaid võimalike baasintressimäärasid ning et tal oleks võimalik teada, kas lepingus, mille ta sõlmib, võtab ta enda kanda osalise topeltteenustasude maksmise ja millises summas ta seda teeb ning kas tal on võimalik vajaduse korral neid vaidlustada.

6. Kas Euroopa Komisjoni 31. mai 2018. aasta järelduste seisukohaga 57a, kohtujuristi 10. septembri 2019. aasta⁽³⁾ ettepaneku järeldustega 2a ja 125a ning Euroopa Liidu Kohtu 3. märtsi 2020. aasta otsuse C-125/18 punktidega 51, 52, 54 ja 55 on vastuolus selline riigisisene kohtupraktika nagu Tribunal Supremo (Hispaania kõrgeim kohus) kujundatud kohtupraktika, mille kohaselt lepingu sõlminud müüja või teenuste osutaja on vabastatud igasugusest vastutusest seoses tarbija teavitamisega hüpoteeklaenude baasindeksi määra arvutusmeetodi toimimise ja sellest tulenevate majanduslike tagajärgede kohta, kandes selle vastutuse üle tarbijale, kes peab olematute finantsteadmistega otsima ise teavet, leidma üles ja saama aru riigi ametlikus teatajas Boletín Oficial del Estado avaldatud määratlusest, milles ei käsitleta selgelt marginaalide lisamist ega vaidlusaluse indeksiga kaasnevaid kulusid, mille ta peab samuti ise tuletama teadmise põhjal, et sellist hüpoteeklaenude intressimäära määratakse kindlaks igakuiselt võrdlustehingute krediidi kulukuse aastamäärade keskmise põhjal?
7. Kas Euroopa Liidu Kohtu 3. märtsi 2020. aasta otsuse C-125/18 punktide 53 ja 56 tõlgendus, mille kohaselt võimaldab lihtsalt hüpoteeklaenude baasindeksi määratluse avaldamine riigi ametlikus teatajas Boletín Oficial del Estado lepingut sõlmival tarbijal saada teada, et indeks sisaldab asutuste kasutatud marginaale ja kulusid, on kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu väljakujunenud kohtupraktikaga, mille kohaselt on tarbija teabe vallas lepingu teiseks pooleks oleva ettevõtja suhtes nõrgemas olukorras, ning kohtujuristi 10. mai 2019. aasta ettepaneku teise järeldusega, mille kohaselt ei suuda keskmine tarbija aru saada teatud mõistetest, näiteks „intressimäär“ (fikseeritud või muutuv), „baasindeks“ või „krediidi kulukuse aastamäär“, ja eriti kõnealuste mõistete vahelistest erinevustest ning et see pole nii mitte ainult muutuvate intressimäärade, vaid ka kõnealuste intressimäärade aluseks olevate hüpoteeklaenude ametlike baasindeksite ja krediidi kulukuse aastamäärade puhul?
8. Kas Euroopa Liidu Kohtu väljakujunenud kohtupraktikaga, mille kohaselt on tarbija teabe vallas lepingu teiseks pooleks oleva ettevõtja suhtes nõrgemas olukorras, ja kohtujuristi 10. mai 2019. aasta ettepaneku teise järeldusega on vastuolus Euroopa Liidu Kohtu otsuse C-125/18 punktide 53 ja 56 tõlgendus, mille kohaselt võib tarbija teada riigi ametlikus teatajas Boletín Oficial del Estado avaldatud määratluse põhjal, et hüpoteeklaenude baasindeksi määr määr sisaldab marginaale ja kulusid, kui selleks on vaja, et nimetatud tarbija teaks, mis on ja mida tähendab krediidi kulukuse aastamäär, et tal oleks võimalik järeldada, et kui hoiupankade hüpoteeklaenude baasindeks määratakse kindlaks krediidi kulukuse määrade lihtkeskmise põhjal, sisaldab see kahtlemata üksuste kasutatavaid teenustasusid, marginaale ja kulusid?
9. Kas juhul, kui müüja või teenuste osutaja on vastavalt Euroopa Liidu Kohtu 17. novembri 2021. aasta otsusele kohtuasjas C-655/20⁽⁴⁾ vabastatud kohustusest lisada lepingusse muutuva intressimäära arvutamiseks kasutatava baasindeksi täielik määratlus ja esitada teabeleht kõnealuse indeksi varasema muutumise kohta, on see vabastus absoluutne ja tingimusteta või vastupidi, kas see eeldab, et lepingut sõlmival tarbijal on võimalik juba teenusepakkuja esitatud kinnitatud teabe abil saada aru, kuidas toimib vaidlusaluse indeksi arvutamismeetod, et ta saaks hinnata täpsete ja arusaadavate kriteeriumite järgi, millised on märkimisväärseks osutada võivad tagajärjed tema majanduslikule olukorrale?

⁽³⁾ Kohtujurist Szpunari ettepanek, Gómez del Moral Guasch (C-125/18, EU:C:2019:695)

⁽⁴⁾ 17. novembri 2021. aasta kohtumäärus Gómez del Moral Guasch II (C-655/20, ECLI:EU:C:2021:943).

10. Kas nimetatud vabastus laieneb samuti juhtumitele, kui muutuva intressimäära arvutamise aluseks oleva baasindeksi täieliku määratluse lepingusse lisamine ja teabelehe esitamine indeksi varasema muutumise kohta on kohustuslik tulenevalt lepingu sõlmimise hetkel kehtinud asjaomasest liikmesriigi õigusnormist?
11. Kas juhul, kui kohaldatav on direktiiv 2005/29/EÜ⁽⁵⁾, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul, võib seda, et müüja või teenuste osutaja jätab esitamata niivõrd asjassepuutuva teabe nagu hüpoteeklaenude baasindeksi määrade arvutusmeetodi eriomane toimimine, nende kindlaksmääramine võrdlustehingute krediidi kulukuse aastamäärade põhjal, mille tõttu lisatakse nominaalsummasse nimetatud tehingute marginaalid, teenustasud ja keskmised kulud, ning asjaolud, et nad on loomisest alates olnud Euriborist kõrgemad ja Hispaania keskpank on hoiatanud finantsasutusi, et rakendada tuleb negatiivset marginaali vältimaks olukorda, kus tehingu krediidi kulukuse aastamäär seatakse turul rakendatavast krediidi kulukuse määrast kõrgemale tasemele, käsitada sama direktiivi artiklit 7 arvestades eksitava tavana?
12. Kas juhul, kui riigisisene kohus on jõudnud järeldusele, et müüja või teenuste osutaja kaubandustava oli direktiivi 2005/29/EÜ tähenduses eksitav, tuleb automaatselt mõista seda nii, et tema käitumine tekitab olulise tasakaalustamatuse, mis on vastuolus direktiivi 93/13/EMÜ artikli 3 lõikes 1 osutatud heausksuse tingimusega, või vastupidi, et sellega on kooskõlas asjaolu, et teenusepakkuja käitub direktiivi 2005/29/EÜ tähenduses eksitavalt ja direktiivi 93/13/EMÜ tähenduses heauskselt?
13. Kas tõhususe põhimõttega on vastuolus selline liikmesriigi kohtupraktika nagu Tribunal Supremo (Hispaania kõrgeim kohus) kohtupraktika, mille kohaselt, kui on tunnistatud läbipaistmatuks tingimus, millega lisatakse müüja või teenuste osutaja ja tarbija vahelisse lepingusse hoiupankade hüpoteeklaenude baasindeks, ei tule kohaldada tagasiulatuvalt tarbijate ja kasutajate kaitse üldseaduse konsolideeritud versiooni artiklit 83 ja 13. aprilli 1998. aasta seaduse 7/98 lepingu tüüptingimuste kohta artikli 5 lõike 5 sätteid, mistõttu esineb ühe ja sama ebaõiglase tingimuse puhul kaks kaitsetaset: üks tarbijatele, kes sõlmisid lepingu enne nimetatud muudatust ja teine tarbijatele, kes sõlmisid lepingu pärast nimetatud muudatust?
14. Kas tõhususe põhimõttega on vastuolus selline riigisisene kohtupraktika nagu Tribunal Supremo (Hispaania kõrgeim kohus) kohtupraktika, mille kohaselt tähendab lepingu hinda käsitleva tingimuse läbipaistvuse puudumine, nagu alammäära tingimuse puhul, et see on ebaõiglane, kuna see sisaldab eksitavat elementi, samas kui selle tingimuse läbipaistvuse puudumine, millega lisatakse lepingusse hoiupankade hüpoteeklaenude baasindeksi määr, mis mõjutab ka lepingu hinda, ei tähenda, et see oleks ebaõiglane?
15. Kas Euroopa Liidu Kohtu 14. märtsi 2011. aasta otsuse C-415/11⁽⁶⁾ punktiga 69 ja mõistega tasakaalustamatus, mis tuleneb „vastuolust heausksuse tingimusega“, on vastuolus selline kohtupraktika nagu Tribunal Supremo (Hispaania kõrgeim kohus) kehtestatud kohtupraktika, mille kohaselt on ebaloogiline väita, et müüja või teenuste osutaja ei ole heauskselt käitunud, kui ta on kasutanud hüpoteeklaenude ametlikku intressimäära, mida reguleerib Hispaania keskpank ja mida kasutavad tavaliselt riigiasutused subsideeritud eluasemete kavades, järeldades seega kõigi juhtumite kohta, et müüja või teenuste osutaja on tegutsenud heauskselt, ilma, et peaks uurima, kas müüja või teenuste osutaja, kes kohtleb tarbijat ausalt ja õiglaselt, võis aru saada, et tarbija nõustub sellise tingimusega eraldi kokku leppides?
16. Kas Euroopa Liidu Kohtu 14. märtsi 2011. aasta otsuse C-415/11 punkti 69 tuleb sellise vaidluse kontekstis, milles käsitletakse lepingu tasu kindlaks määramiseks lepingusse hoiupankade hüpoteeklaenude baasindeksi lisamist, tõlgendada nii, et liikmesriigi kohtunik peab uurima, kas müüja või teenuste osutaja sai aru, et tarbija, kes on mõistnud hoiupankade hüpoteeklaenude baasindeksi määra arvutamise meetodi toimimist; teab, kuidas on hoiupankade hüpoteeklaenude baasindeks vähemalt kahe lepingu sõlmimisele eelneva aasta jooksul muutunud; ja on saanud teada sellest, et Hispaania keskpank hoiatas ringkirjas 5/94, et vajaduse korral tuleb kohaldada negatiivset marginaali – hoiatus, mida müüja või teenuse osutaja ei kavatsenud järgida –, oleks nimetatud tingimuse lisamisega nõustunud selle üle eraldi läbi rääkides?

(⁵) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiv 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) (ELT 2005, L 149, lk 22).

(⁶) 14. märtsi 2023. aasta kohtuotsus Aziz (C-415/11, ECLI:EU:C:2013:164).

17. Kas seoses tingimusega, millega lisatakse müüja või teenuste osutaja ja tarbija vahelisse lepingusse hoiupankade hüpoteeklaenu baasindeks, tuleb Euroopa Liidu Kohtu 26. jaanuari 2017. aasta otsuse C-421/14 (⁽⁷⁾) punkti 67 tõlgendada nii, et liikmesriigi kohtunik peab selleks, et hinnata vastuolust heausksuse tingimusega tulenevat tasakaalustamatuse esinemist, võrdlema selle arvutusmeetodit meetodiga, mida kasutati Euribor, enamlevinud intressimäära ja sellest tulenevate vastavate tegelike intressimäärade kindlaks määramiseks samaväärse summa ja kestusega laenu puhul?
18. Kas seoses tingimusega, millega lisatakse müüja või teenuste osutaja ja tarbija vahelisse lepingusse hoiupankade hüpoteeklaenu baasindeks, ja selleks, et hinnata heausksuse tingimusega esinevast vastuolust tulenevat tasakaalustamatuse esinemist vastavalt Euroopa Liidu Kohtu 26. jaanuari 2017. aasta otsuse C-421/14 punktile 67, on asjakohane asjaolu, et Euribori kindlaksmääramisest tulenev tegelik intressimäär kajastab hinda, millega asutused saavad raha, mida nad hiljem oma klientidele laenavad, samas kui hoiupankade hüpoteeklaenu baasindeksi kindlaksmääramisest tulenev tegelik intressimäär, mis on alati kõrgem, näitab, kui suur on tasutav kogukulu klientide jaoks, kellele hoiupangad on selle raha laenanud?
19. Kas direktiivi 93/13/EMÜ artikli 7 lõikega 1 on vastuolus, et kui tingimus, millega lisatakse müüja või teenuste osutaja ja tarbija vahelisse lepingusse hoiupankade hüpoteeklaenu baasindeks, on tunnustatud ebaõiglaseks ja kui leping ei saa jätkuda, kui nimetatud tingimus lepingust eemaldatakse, korvatakse see vastavalt 27. septembri 2013. aasta seaduse 14/2013, ettevõtjate ja nende rahvusvahelistumise toetamise kohta, lisasättele 15.^a asendamisega, mis toob kaasa selle, et müüja või teenuste osutaja kasuks säilib sama tasakaalustamatuse olukord, mille liikmesriigi kohtunik tühistas, sest nimetatud asendusnorm oli nähtud ette indeksi automaatseks asendamiseks ja selle eesmärk oli, et asendamine ei muudaks nimetatud indeksi kaotamisele eelnenud olukorda?
20. Kas võttes arvesse asjaolu, et Hispaania keskpanga hinnangul oleks kõik etteheited, mida saab hoiupankade hüpoteeklaenu baasindeksi kohta teha, neutraliseerinud see, kui oleks rakendatud asjaomast negatiivset marginaali, tuleb direktiivi 93/13/EMÜ artikli 6 lõiget 1 tõlgendada nii, et kui tingimus, millega lisatakse müüja või teenuste osutaja ja tarbija vahelisse lepingusse hoiupankade hüpoteeklaenu baasindeks, on tunnustatud ebaõiglaseks, ei ole see vastuolus sellega, kui liikmesriigi kohtunik asendab lisatud marginaali tagasiulatuvalt negatiivse marginaaliga, mida tuli tegelikult rakendada lepingu sõlmimise hetkel, tagastades tarbijale temalt alusetult võetud summa koos intressidega, et leping ei muutuks tühiseks ja muutes lepingu selliseks, milline see oleks pidanud Hispaania keskpanga hoiatuse kohaselt olema?
21. Kas direktiivi 93/13/EMÜ artikli 7 lõikega 1 on vastuolus see, kui tingimus, millega lisatakse müüja või teenuste osutaja ja tarbija vahelisse lepingusse hoiupankade hüpoteeklaenu baasindeks, on tunnustatud ebaõiglaseks ja on tuvastatud lepingu tühisus, sest see ei saa jääda kehtima, kui nimetatud tingimus lepingust eemaldatakse, rakendatakse tsiviilseadustiku artiklit 1303 nii, et rikkujat saab kasu, sest ta saab tagasi kogu laenatud summa koos seadusjärgsete intressidega, mis on lepingus sätestatud intressidest kõrgemad ja mida kohaldatakse kogu laenatud summale alates esimesest päevast?
22. Kas võttes arvesse, et tegemist on tüüplepinguga, mis sisaldab tüüptingimusi, mille sisu ei ole läbi räägitud ja mille on kehtestanud müüja või teenuste osutaja ühepoolselt, ning et müüja või teenuste osutaja vastutab ainuisikuliselt hinna põhielemente käsitlevate ebaõiglaste tingimuste lisamise eest, tuleb direktiivi 93/13/EMÜ artikli 7 lõiget 1 tõlgendada nii, et müüja või teenuste osutaja vastutab kogu lepingu tühisuse põhjustamise eest ja seetõttu tuleb kohaldada tsiviilseadustiku artikli 1306 lõiget 2?

(⁽⁷⁾) 26. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus Banco Primus (C-421/14, ECLI:EU:C:2017:60).